

Een vreemde vogel

Kruising van een boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) en een huiszwaluw (*Delichon urbicum*) in de Eempolder op 15 september 2013

R.G. Moolenbeek, H. de Rooij & P. Gijsen

Al enige jaren verricht het Vogelringstation het Gooi onderzoek naar de aanwezige boerenzwaluwen op slaapplaatsen in het Gooi en omstreken. Jaarlijks proberen wij zoveel mogelijk jongen te ringen en in het najaar vangen wij op slaapplaatsen. Ook in andere provincies wordt er op slaapplaatsen gevangen. Met ons onderzoek hopen wij een beter inzicht te krijgen in de verplaatsingen van boerenzwaluwen alvorens zij de trektocht naar Afrika beginnen.

Meestal vingen wij op de bekende slaapplaats in de rietkraag bij Oud Naarden. Deze keer gebeurde dit op een nieuwe locatie bij de monding van de Eem. Hier bevindt zich een mooie jachthaven genaamd 't Raboes. De eigenaar de heer M. Schoonderbeek heeft het omliggende terrein milieuvriendelijk ingericht met speciale aandacht voor de vogels. Op ons verzoek om daar te mogen ringen werd door hem positief gereageerd.

Zo ook op 15 september 2013. Zelf had ik (Rob Molenbeek) s'ochtends al gevangen en had die avond eigenlijk andere bezigheden. Rond een uur of acht 's avonds echter belde Harry de Rooij op, dat hij een vreemde vogel had gevangen: een kruising tussen een boerenzwaluw en een huiszwaluw. In zo'n geval laat je natuurlijk de 'bezigheden' uit je hand vallen. Ik belde Pascal Gijsen of hij meeging en samen reden we naar de ringplek. Daar aangekomen troffen we naast enige tientallen 'gewone' boerenzwaluwen de hierboven genoemde bijzondere vogel aan. Snel werden de nodige foto's gemaakt, werd de vogel gemeten en gewogen en kon hij weer in vrijheid gesteld worden.

In 'Vogels tussen Vecht en Eem (Jonkers et al., 1987) wordt deze kruising niet genoemd. Het is dus het eerste bevestigde geval voor het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

Vanaf 1988 houdt de zwaluwenstudiegroep 'Stichting Hirundo' zich in Nederland bezig met

het voorkomen van kruisingen tussen deze beide soorten. Kruisingen zijn bekend uit o.a. Engeland, Frankrijk, België, Luxemburg, Duitsland en Finland. Tot en met 2010 zijn er 20 vangsten van eerstejaars kruisingen en drie vondsten van een nestjong bekend geworden uit Nederland.

Vogel uit Georgië

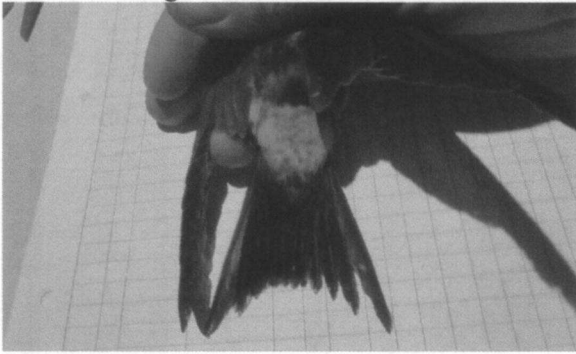
Uit Afrika vermeldt de Stichting Hirundo een tweetal vangsten van hybriden (Oost- Nigeria). Van Rudy Schippers, evenals de auteurs lid van het Vogelringstation het Gooi lid, ontvingen wij de melding en foto's van de vangst van een hybride op 10 september 2011 uit Georgië in de Chorokhi-delta. Alle hybriden vertonen globaal dezelfde uiterlijke kenmerken. Kop en borst lijken meer op die van een boerenzwaluw, poten, stuit en staart meer op die van de huiszwaluw.

Vogel uit Georgië

De hybride die gevangen is in de Eempolder voldeed wat betreft de uiterlijke kenmerken aan de algemene standaardvorm. Opvallend was nog wel dat in de buitenste rechter staartveer heel

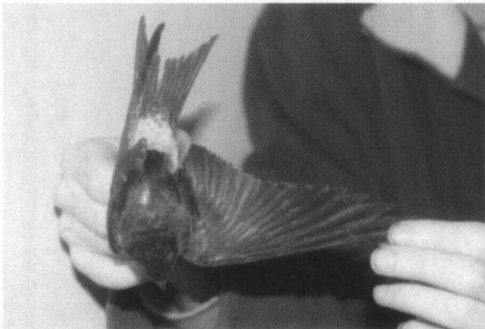
licht een wittige vlek waarneembaar was.

Staart met lichte vlek in buitenste staartpen

Bij de hybride uit Georgie was deze vlek nog duidelijker zichtbaar. Echte boerenzwaluwen hebben duidelijke witte vlekken in de staartveren.

De waarnemingen van hybride nestjongen zijn gedaan in het nest van een boerenzwaluw, waardoor men er voorlopig van uitgaat dat de moedervogel een boerenzwaluw was en de vader een huiszwaluw. Hierbij dient aangetekend te worden dat nesten met jonge huiszwaluwen veel moeilijker te controleren zijn. Op <http://boerenzwaluw.nl> onder het hoofdstuk 'onderzoek' vindt u een overzicht van alle tot

Bovenaanzicht en vleugel

Literatuur

Van den Brink, B. 1988. Vangst van twee zwaluwkrusingen te Elburg. *Limosa* 61: 96-97.

Van den Brink, B. 1989. Wederom vangst van zwaluwkrusingen bij Elburg. *Limosa* 62: 208.

Van den Brink, B. 1995. Zesde vondst van kruising Boerenzwaluw *Hirundo rustica* x Huiszwaluw *Delichon urbica* in Nederland. *Limosa* 68: 165-167.

Van den Brink, B. 1999. Hybrids Barn Swallow x House Martin in The Netherlands. *Dutch Birding*, Volume 21 nr. 1: 30-31.

Jonkers, D.A. , Kole, R.A. & Taapken, J. 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Van der Most van Spijk, A. 1937. Vermoedelijke bastaard tusschen Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) x Huiszwaluw (*Delichon urbica*). *Ardea* 26: 221-222.

Smit, A. 1989. Vangst van een kruising Boerenzwaluw X Huiszwaluw. *Op het Vinketouw* 54: 23-25.

Foto's: van de auteurs

2010 bekende Nederlandse gevallen.

Een overzicht van Nederlandse artikelen over kruisingen van boerenzwaluwen is te vinden in de onderstaande literatuurlijst.

Bevederde poot

Dank aan Rudy Schippers die de melding en foto's van de hybride vogel uit Georgië verstrekke en de Michel Schoonderbeek die ons toestemming gaf op zijn terrein onderzoek te verrichten. Ook aan Bennie van de Brink voor het registreren van de Nederlandse kruisingen van boerenzwaluw x huiszwaluw op de website van de Stichting Hirundo.

Kop

***Mededeling Vogelringstation het Gooi no. 14.**